

Constituțiunea din 1866

CAROL I

Din grația lui Dumnezeu și prin voința națională Domn al Românilor;

La toți de față și viitori sănătate:

Adunarea generală a României a adoptat în unanimitate
și Noi sancționăm ce urmează:

CONSTITUȚIUNE

TITLUL I

Despre teritoriul român

Art. 1.

Principatele-Unite-Române constituie un singur Stat indivizibil, sub denumire de România.

Art. 2.

Teritoriul României este nealienabil. Limitele Statutului nu pot fi schimbate sau rectificate, de cât în virtutea unei legi.

Art. 3.

Teritoriul României nu se pote coloniza cu populațiuni de gintă străină.

Art. 4.

Teritoriul este împărțit în județe, județele în plăși, plășile în comune. Aceste diviziuni și sub diviziuni, nu pot fi schimbate, sau rectificate de cât prin o lege.

TITLUL II

Despre drepturile Românilor

Art. 5.

Românii se bucură de libertatea conștiinței, de libertatea învățământului, de libertatea presei, de libertatea întrunirilor.

Art. 6.

Constituțiunea de față și cele-alte legi relative la drepturile politice, determin, cari sunt, osebit, de calitatea de Român, condițiunile necesării pentru ecercitarea acestor drepturi.

Art. 7.

Însușirea de Român se dobândește, se conservă și se pierde potrivit regulilor statornicite prin legile civile. Numai străinii de rituri creștine pot dobândi împământenirea.

Art. 8.

Împământenirea se dă de puterea legislativă. Numai împământenirea aseamănă pe străin cu Românul pentru exercitarea drepturilor politice.

Art. 9.

Românul din ori-ce Stat, fără privire către locul nașterii sale, dovedind lepădarea sa de protecțiunea străină, poate dobândi de îndată exercitarea drepturilor politice prin un vot al Corpurilor Legiuitoare.

Art. 10.

Nu există în Stat nici o deosebire de clasă. Toți Românii sunt egali înaintea legii și datori a contribui fărăosebire la dările și sarcinile publice. Ei singuri sunt admisibili în funcțiunile publice, civile și militare. Legi speciale vor determina condițiunile de admisibilitate și de înaintare în funcțiunile Statului. Străinii, nu pot fi admiși în funcțiuni publice, de cât în cazuri excepționale și anume statornicite de legi.

Art. 11.

Toți străinii aflători pe pământul României, se bucură de protecțiunea dată de legi persoanelor și averilor în genere.

Art. 12.

Toate privilegiile, scutiunile și monopolurile de clasă, sunt oprite pentru totdeauna, în Statul Român. Titlurile de nobleță străină, precum principii, grafi, baroni, și alte asemenea, ca contrarii vechiului așezământ al țării, sunt și rămân neadmise în Statul Român. Decorațiunile străine, se vor purta de Români numai cu autorizarea Domnului.

Art. 13.

Libertatea individuală este garantată. Nimeni nu poate fi urmărit de cât în cazurile prevăzute de legi și după formele prevăzute de ea. Nimeni nu poate fi oprit sau arestat afară de cazul de vină veghiată, de cât în puterea unui mandat judecătoresc motivat și care trebuie să îi fie comunicat la momentul arestării sau cel mult în 24 ore după arestațiune.

Art. 14.

Nimeni nu poate fi sustras în contra voinței sale de la judecătoria ce îi dă legea.

Art. 15.

Domiciliul este neviolabil. Nici o vizitare a domiciliului nu se poate face de cât în cazurile anume prevăzute de legi și potrivit formelor de ea prescise.

Art. 16.

Nici o pedeapsă nu poate fi înființată, nici aplicată de cât în puterea unei legi.

Art. 17.

Nici o lege nu poate înființa pedeapsa confiscării averilor.

Art. 18.

Pedeapsa morții nu se va putea reînființa, afără de cazurile prevăzute în Codul penal militar în timp de război.

Art. 19.

Proprietatea de ori-ce natură, precum și toate creanțele asupra Statului, sunt sacre și neviolabile. Nimeni nu poate fi expropriat de cât pentru cauza de utilitate publică legalmentate, constatată, și după o dreaptă și prealabilă despăgubire. Prin cauza de utilitate publică urmează a se înțelege numai comunicațiunea și salubritatea publică, precum și lucrările de apărarea țării. Legile existente privitoare la alinierea și lărgirea străzilor de prin comune, precum și la malurile apelor ce curg prin sau pe lângă ele rămân în vigore. Legi speciale vor regula procedura și modul expropriațiunii. Libera și neîmpedicata întrebuițare a râurilor navigabile și flotabile, a șoselelor și altor căi de comunicare este de domeniul public.

Art. 20.

Proprietatea dată țăranilor prin legea rurală și despăgubirea garantată proprietarilor prin acea lege nu vor putea fi nici odată atinse.

Art. 21.

Libertatea conștiinței este absolută. Libertatea tuturor cultelor este garantată întru cât însăși celebrațiunea lor nu aduce o atingere ordinii publice sau bunelor moravuri. Religiunea ortodoxă a răsăritului este religiunea dominantă a Statului român. Biserica ortodoxă română este și rămâne neatârnată de ori-ce chiriarchie străină, păstrându-și însă unitatea cu biserica ecumenică a răsăritului în privința dogmelor. Afacerile spirituale, canonice și disciplinare ale bisericii ortodoxe Române, se vor regula de o singura autoritate sinodală centrală, conform unei legi speciale. Mitropoliții și episcopii eparhioți ai bisericii ortodoxe române sunt aleși după modul ce se determină prin o lege specială.

Art. 22.

Actele Statului civil sunt de atribuțiunea autorității civile. Întocmirea acestor acte va trebui să proceadă în tot-deauna benedictiunea religioasă care pentru căzătorii va fi obligatorie, afără de cazurile ce se vor prevedea prin anume lege.

Art. 23.

Învățământul este liber. Libertatea învățământului este garantată întru cât exercițiul ei nu ar atinge bunele moravuri sau ordinea publică. Represiunea delictelor este regulată numai prin lege. Se vor înființa treptat, școli primare în toate comunele României. Învățătura în școlile Statului se dă fără plată. Învățătura primară va fi obligatorie pentru tinerii Români, pretutindeni unde se vor afla înstitute școli primare. O lege specială va regula tot ce privește învățământul public.

Art. 24.

Constituțiunea garantează tuturor libertatea de a comunica și publica ideile și opiniile lor prin grai, prin scris și prin presă, fiecare fiind răspunzător de abuzul acestor libertăți în cazurile determinate prin Codicele penal, care în această privință se va revizui și completa, fără însă a se putea restrânge dreptul de sine, sau a se înființa o lege excepțională. Delictele de presă sunt judecate de juriu. Nici cenzura, nici o altă măsură preventivă pentru aparițiunea, vinderea sau distribuțiunea oricărei publicațiuni nu se va putea reînființa. Pentru publicațiuni de jurnale nu este nevoie de autorizațiunea prealabilă a autorității. Nici o cauțiune nu se va cere de la ziariști, scriitori, editori, tipografi și litografi. Presa nu va fi supusă nici o dată sub regimul avertismentului. Nici un jurnal sau publicațiune nu va putea fi suspendată sau suprimată. Autorul este răspunzător pentru scrierile sale, iar în lipsa autorului sunt răspunzători sau girantul sau editorul. Orice jurnal trebuie să aibă un girant responsabil care să se bucure de drepturile civile și politice.

Art. 25.

Secretul scrisorilor și al depeșelor telegrafice este neviolabil. O lege va determina responsabilitatea agenților guvernului pentru violarea secretului scrisorilor și depeșelor încredințate poștei și telegrafului.

Art. 26.

Românii au dreptul de a se aduna pașnici și fără arme, conformându-se legilor care regulează exercitarea acestui drept, pentru a trata tot felul de chestiuni întru acesta nu este trebuință de autorizatiune prealabilă. Aceasta dispozițiune nu se va aplica și întrunirilor în loc deschis, care sunt cu totul supuse legilor polițienești.

Art. 27.

Românii au dreptul să se asocieze, conformându-se legilor care regulează exercițiul acestui drept.

Art. 28.

Fiecare are dreptul de a se adresa la autoritățile publice prin petițiuni subscrise de către una sau mai multe persoane, neputând însăși petiționa de cât în

numele subscrișilor. Numai autoritățile constituite au dreptul de a adresa petițiuni în nume colectiv.

Art. 29.

Nici o autorizațiune prealabilă nu este necesară pentru a se exercita urmăriri contra funcționarilor publici pentru faptele administrațiunii lor de părțile vătămate, rămânând încă neatinse regulile speciale statornicite în privința miniștrilor. Cazurile și modul urmăririi se vor regula prin anume lege. Dispozițiuni speciale în condicele penal vor determina penalitățile prepuitorilor.

Art. 30.

Nici un Român fără autorizațiunea guvernului nu poate intra în serviciul unui Stat fără ca însuși prin acesta să-și piardă naționalitatea. Extradarea refugiaților politici este oprită.

TITLUL III

Despre puterile Statului

Art. 31.

Toate puterile Statului emană de la națiune care nu le poate exercita decât numai prin delegațiune și după principiile și regulile aflate în Constituțiunea de față.

Art. 32.

Puterea legislativă se exercită colectiv de către Domn și reprezentațiunea națională. Reprezentațiunea națională se împarte în două Adunări: Senatul și Adunarea deputaților. Orice lege cere învoirea a tuturor celor trei ramuri ale puterii legiuitoare. Nici o lege nu poate fi supusă sancțiunii Domnului de cât după ce va fi discutat și votat liber de majoritatea ambelor Adunări.

Art. 33.

Inițiativa legilor este dată fiecăreia din cele trei ramuri ale puterii legislative. Totuși orice lege relativă la veniturile și cheltuielile Statului sau la contingentul armatei, trebuie să fie votată mai întâi de Adunarea deputaților.

Art. 34.

Interpretațiunea legilor cu drept de autoritate, se face numai de puterea legiuitoare.

Art. 35.

Puterea executivă este încredințată Domnului, care o exercită în modul regulat prin Constituțiune.

Art. 36.

Puterea judecătorească se exercită de Curți și Tribunale. Hotărârile și sentințele lor se pronunță în virtutea legii și se execută în numele Domnului.

Art. 37.

Interesele exclusive județene sau comunale se regulează de către consiliile județene sau comunale după principiile aflate în Constituțiune și prin legi speciale.

CAPITOLUL I

Despre reprezentarea națională

Art. 38.

Membrii amândurora Adunărilor reprezintă națiunea, iar nu numai județul sau localitatea care i-a numit.

Art. 39.

Ședințele Adunărilor sunt publice. Cu toate acestea, fiecare Adunare se formează în comitet secret, după cererea președintelui sau a zece membri. Ea decide în urmă cu majoritate absolută dacă ședința trebuie redeschisă în public asupra aceluiași obiect.

Art. 40.

Fiecare din Adunări verifică titlurile membrilor săi și judecă contestațiunile ce se ridică în această privință.

Art. 41.

Nimeni nu poate fi totodată membru al uneia și al celeilalte Adunări.

Art. 42.

Membrii uneia sau celeilalte Adunări numiți de Guvern într-o funcțiune salariată, pe care o primesc, încetează de a fi deputați și nu își reiau exercițiul mandatului lor de cât în virtutea unei noi alegeri. Aceste dispozițiuni nu se aplică miniștrilor. Legea electorală determină incompatibilitățile.

Art. 43.

La fiecare sesiune, Adunarea deputaților își numește președintele, vice-președinții și compune biroul său.

Art. 44.

Senatul alege din sânul său pe Președintele și pe cei doi Vice-Președinți ai săi, cum și pe ceilalți Membri ai Biroului său.

Art. 45.

Orice rezoluțiune este luată cu majoritatea absolută a sufragelor, afără de cea ce se va statornici prin regulamentele Adunării în privința alegerilor și prezentațiunilor. În caz de împărțeaală a voturilor, propozițiunea în deliberațiune este respinsă. Nici una din Adunări nu poate lua o rezoluțiune dacă cu majoritatea Membrilor săi nu se găsesc întruniți.

Art. 46.

Voturile se dau prin sculare și ședere, prin viu grai sau prin scrutin secret. Un proiect de lege nu poate fi adoptat de cât după ce s-a votat articol cu articol.

Art. 47.

Fiecare din Adunări are dreptul de anchetă.

Art. 48.

Adunările au dreptul de a amenda și de a despărți în mai multe părți articolele și amendamentele propuse.

Art. 49.

Fiecare membru al Adunărilor are dreptul a adresa Miniștrilor interpelări.

Art. 50.

Oricine are dreptul a adresa petițiuni Adunărilor prin mijlocirea biuroului sau a unuia din membrii săi. Fiecare din Adunări are dreptul de a trimite Miniștrilor petițiunile ce-i sunt adresate. Miniștrii sunt datori a da explicațiuni asupra cuprinderii lor ori de câte ori Adunările ar cere-o.

Art. 51.

Nici unul din membrii uneia sau celeilalte Adunări nu poate fi urmărit sau prigonit pentru opiniunile și voturile emise de dânsul în cursul exercițiului mandatului său.

Art. 52.

Nici un membru al uneia sau celeilalte Adunări, nu poate în timpul sesiunii, să fie nici urmărit, nici arestat în materie de represiune, de cât cu autorizațiunea Adunării din care face parte, afără de cazul de vină vădită. Detențiunea sau urmărirea unui membru al uneia sau celeilalte Adunări este suspendată în tot timpul sesiunii, dacă Adunarea o cere.

Art. 53.

Fiecare Adunare determină prin regulamentul său, modul după care ea își exercită atribuțiunile.

Art. 54.

Fiecare din Adunări deliberează și ia rezoluțiunile lor separate, afără de cazurile anume specificate în Constituțiunea de față.

Art. 55.

Fiecare din ambele Adunări are dreptul exclusiv, de a exercita propria sa poliție prin Președintele ei, care singur, după încuviințarea Adunării, poate da ordin gardei de serviciu.

Art. 56.

Nici o putere armată nu se poate pune la uşile sau în jurul uneia sau alteia din Adunări, fără învoirea ei.

SECȚIUNEA I

Despre adunarea deputaților

Art. 57.

Adunarea deputaților se compune de deputați aleși în modul indicat mai jos:

Art. 58.

Corpul electoral este împărțit în fiecare județ, în patru colegiuri.

Art. 59.

Fac parte din întâiul colegiu acei care au venit funciar de 300 galbeni în sus.

Art. 60.

Fac parte din al doilea colegiu, acei care au un venit funciar de 300 galbeni în jos până la 100 inclusiv.

Art. 61.

Fac parte din al treilea colegiu al orașelor, comercianții și industriașii care plătesc către Stat o dare de 80 lei. Sunt scutiți de cens în acest colegiu, toate profesiunile liberale, ofițerii în retragere, profesorii și pensionarii Statului.

Art. 62.

Aceste trei colegii aleg direct: Cele două dintâi câte un deputat fiecare, iar cel de al treilea, precum urmează: București șase; Iași patru; Craiova, Galați, Ploești, Focșani, Bârlad, Botoșani câte trei; Pitești, Bacău, Brăila, Roman, Turnu-Severin câte doi; iar celelalte câte unul; peste tot cincizeci și opt. Toate orașele unui district formează un singur colegiu cu orașul de reședință.

Art. 63.

Fac parte din colegiul al patrulea toți aceia care plătesc o dare către stat ori cât de mică și care nu intră în nici una din categoriile de mai sus. Acest colegiu alege la al doilea grad un deputat de district.

Art. 64.

Censul nu se poate dovedi decât prin rolul de contribuțiune, chitanțele sau avertismentele din partea împlinitorilor de dări pe anul încetat și pe anul curent.

Art. 65.

Legea electorală hotărăște toate celelalte condițiuni cerute de la alegători, precum și mersul operațiunilor electorale.

Art. 66.

Spre a fi eligibil trebuie:

- a) A fi Român de naștere, sau a fi primit marea împământenire.
- b) A se bucura de drepturile civile și politice.
- c) A avea vârsta de douăzeci și cinci ani împliniți.
- d) A fi domiciliat în România. Legea electorală va determina incapacitățile.

Art. 67.

Membrii Adunării deputaților sunt aleși pentru patru ani.

SECȚIUNEA II

Despre senat

Art. 68.

Membrii senatului se aleg câte doi de fiecare județ: unul de colegiul întâi compus de proprietarii de fonduri rurale din județ care au un venit funciar de trei sute galbeni cel puțin; cel de al doilea colegiu al orașelor reședințe compus din proprietarii de nemișcătoare având un venit funciar de 300 galbeni în jos, conform Art. 70. Venitul se dovedește prin rolurile de contribuțiune.

Art. 69.

Aceste două colegii votează separat și aleg fiecare câte un reprezentant la Senat.

Art. 70.

În orașele unde nu s-ar găsi un număr de 100 alegători pentru a forma cel de-al doilea colegiu, acest număr se va completa cu proprietarii județului, posedând un venit funciar între 300 și 100 galbeni, preferându-se pururea cei mai greu impuși și orășenii asupra proprietarilor de moșii.

Art. 71.

Dacă între cei mai greu impuși ar fi mai mulți cu același venit, și dacă prin numărul lor ei ar covârși pe cel cerut pentru completarea colegiului, eliminarea prisosului se va face prin tragere la sorți.

Art. 72.

Legea electorală determină celelalte condițiuni cerute de la alegători, precum și mersul operațiunilor electorale.

Art. 73.

Universitățile din Iași și București trimit fiecare câte un membru la Senat, ales de profesorii universității respective.

Art. 74.

Spre a putea fi ales la Senat este nevoie:

- 1) A fi Român de naștere sau naturalizat.
- 2) A se bucura de drepturile civile și politice.

- 3) A fi domiciliat în România.
- 4) A avea vârsta de 40 ani.
- 5) A avea un venit de orice natură de 800 galbeni, dovedit în modul prevăzut de Art. 64.

Art. 75.

Sunt dispensați de acest cens:

- a) Președinții sau Vice-președinții ai vreunei Adunări legislative.
- b) Deputații care au făcut parte din trei sesiuni.
- c) Generalii.
- d) Colonelii ce au o vechime de trei ani.
- e) Cei ce au fost Miniștri sau agenți diplomatici ai țării.
- f) Cei ce vor fi ocupat în timp de un an funcțiunile de Prezident de Curte, de Procuror General, de Consilier la Curtea de Casațiune.
- g) Cei cu diplomă de doctorat sau de licențiat de orice specialitate, care în timp de șase ani vor fi exercitat profesiunea lor.

Art. 76.

Vor fi de drept membri ai Senatului:

- 1) Moștenitorul Tronului la vârsta de 18 ani, însă el nu va avea vot deliberativ decât la vârsta de 25 ani.
- 2) Mitropoliții și episcopii eparhioți.

Art. 77.

Membrii Senatului nu primesc nici o donațiune, nici îndemnitare.

Art. 78.

Membrii Senatului se aleg pe 8 ani și se înoiesc pe jumătate la fiecare patru ani prin tragere la sorți a unui membru de fiecare județ.

Art. 79.

Membrii ieșiți sunt reeligibili.

Art. 80.

La caz de disoluțiune Senatul se reînoiește în întregul său.

Art. 81.

Orice întrunire a Senatului afără de timpul sesiunii Adunării deputaților este nulă de fel.

CAPITOLUL II

Despre Domn și Miniștri

SECȚIUNEA I

Despre Domn

Art. 82.

Puterile constituționale ale Domnului sunt ereditare, în linie coborâtoare directă și legitimă a Măriei Sale Principelui Carol I de Hohenzollern Sigmaringen, din bărbat în bărbat prin ordinul de primogenitură și cu excluziunea perpetuă a femeilor și coborâtorilor lor. Coborâtorii Măriei Sele vor fi crescuți în religia ortodoxă a răsăritului.

Art. 83.

În lipsa de coborâtori în linie bărbătească ai Măriei Sele Carol I de Hohenzollern Sigmaringen, succesiunea Tronului se va cuveni celui mai în vârstă dintre frații săi sau coborâtorilor acestora, după regulile statornicite în articolul precedent. Dacă nici unul dintre frații sau coborâtorii lor nu s-ar mai găsi în viață, sau ar declara mai dinainte, că nu primesc Tronul, atunci Domnitorul va putea numi succesorul său dintr-o dinastie suverană din Europa cu primirea reprezentățiunii naționale, dată în forma prescrisă de Art. 84. Dacă nici una, nici alta nu va avea loc, Tronul este vacant.

Art. 84.

La caz de vacanță a Tronului ambele Adunări se întrunesc de îndată într-o singură Adunare, chiar fără convocațiune, și cel mai târziu până în opt zile de la întrunirea lor, aleg un Domn dintr-o dinastie suverană din Europa occidentală. Prezența a trei pătrimi din membrii care compun fiecare din ambele Adunări, și majoritatea de două treimi a membrilor prezenți sunt necesare pentru a se putea procedea la această alegere. La caz când Adunarea nu se va fi făcut în termenul mai sus prescris, atunci în a noua zi la amiază, Adunările întrunite vor păși la alegere oricare ar fi numărul membrilor prezenți și cu majoritate absolută a voturilor. Dacă Adunările s-ar afla dizolvate în momentul vacanței Tronului, se va urma după modul prescris la Art. următor. În timpul vacanței Tronului, Adunările întrunite vor numi o Locotenentă Domnească compusă din trei persoane care va exercita puterile Domnești până la suirea Domnului pe Tron. În toate cazurile mai sus arătate, votul va fi secret.

Art. 85.

La moartea Domnului, Adunările se întrunesc chiar fără convocațiune, cel târziu 10 zile după declararea morții. Dacă din întâmplare ele au fost dizolvate mai înainte, și convocațiunea lor a fost hotărâtă în actul de dizolvare pentru o epocă în urma celor 10 zile, atunci Adunările cele vechi se adună până la întrunirea acelor care au a le înlocui.

Art. 86.

De la data morții Domnului și până la depunerea jurământului a succesorului său la Tron, puterile constituționale ale Domnului sunt exercitate în numele poporului Român de miniștri întruniți în consiliu și sub a lor responsabilitate.

Art. 87.

Domnul este major la vârsta la 18 ani împliniți. La suirea Sa pe Tron, el va depune mai întâi în sânul Adunărilor întrunite următorul jurământ: "Jur de a pazi Constituțiunea și legile poporului Român, de a menține drepturile lui naționale și integritatea teritoriului".

Art. 88.

Domnul în viață fiind, poate numi o Regență compusă din trei persoane, care după moartea Domnului să exercite puterile Domnești în timpul minoratului succesorului Tronului. Această numire se va face cu primirea reprezentățiunii naționale, dată în forma prescrisă la Art. 84 din Constituțiunea de față. Regența va executa totdeodată și tutela succesorului Tronului, în timpul minoratului acestuia. Dacă la moartea Domnului, Regența nu s-ar găsi numită și succesorul Tronului ar fi minor, ambele Adunări întrunite vor numi o Regență, procedând după formele prescrise la Art. 48 din Constituțiunea de față. Membrii regenței nu intră în funcțiune decât după ce vor fi depus solemn, înaintea ambelor Adunări întrunite jurământul prescris prin Art. 87 din Constituțiunea de față.

Art. 89.

Dacă Domnul se află în imposibilitate de a domni, Miniștrii, după ce au constat legalmente această imposibilitate, convoc îndată Adunările. Acestea aleg Regența care va forma și tutela.

Art. 90.

Nici o modifi cațiune nu se poate face Constituțiunii în timpul Regenței.

Art. 91.

Domnul nu va putea fi totdeodată și seful unui alt Stat fără consimțământul Adunărilor. Nici una din Adunări nu poate delibera asupra acestui obiect, dacă nu vor fi prezenți cel puțin două treimi din membrii care le compun și hotărârea nu se poate lua decât cu două treimi din voturile Membrilor de față.

Art. 92.

Persoana Domnului este neviolabilă. Miniștrii lui sunt răspunzători. Nici un act al Domnului nu poate avea tărie dacă nu va fi contrasemnat de un Ministru care prin aceasta chiar devine răspunzător de acel act.

Art. 93.

Domnul numește și revocă pe Miniștrii săi. El sancționează și promulgă legile. El poate refuza sancțiunea sa. El are dreptul de amnistie în materie politică. Are dreptul de a ierta sau micșora pedepsele în materii criminale; afară de cea ce se statornicește în privirea Miniștrilor. El nu poate suspenda cursul urmăririi sau al judecateri, nici a interveni prin nici un mod în administrația justiției. El numește sau confirmă în toate funcțiunile publice. El nu poate crea o nouă funcțiune fără o lege specială. El face regulamente necesare pentru executarea legilor fără să poată vreodată modifica sau suspenda legile și nu poate scuti pe nimeni de executarea lor. El este capul puterii armate. El conferă gradele militare în conformitate cu legea. El va conferi decorațiunea română conform unei anume legi. El are dreptul de a bate monedă, conform unei legi speciale. El încheie cu Statele străine Convențiunile necesare pentru comerț, navigațiune și alte asemenea; însă ca pentru ca aceste acte să aibă autoritate îndatoritoare, trebuie mai întâi a fi supuse puterii legislative și aprobate de ea.

Art. 94.

Legea fixează lista civilă pentru durata fiecărei Domnii.

Art. 95.

La 15 Noiembrie al fiecărui an, Adunarea deputaților și Senatul se întrunesc fără convocațiune, dacă Domnul nu le-au convocat mai înainte. Durata fiecărei sesiuni este de trei luni. La deschiderea sesiunii, Domnul expune prin un Mesagiu starea țării, la care Adunările fac răspunsurile lor. Domnul pronunță închiderea sesiunii. El are dreptul de a convoca în sesiune extraordinara Adunările. El are dreptul de a dizolva ambele Adunări de odată sau numai una din ele. Actul de dizolvare trebuie să conțină convocațiunea alegătorilor până în două luni de zile și a Adunărilor până în trei luni. Domnul poate amâna Adunările; oricum, amânarea nu poate exceda termenul de o lună, nici a fi reînnoită în aceiași sesiune fără consimțământul Adunărilor.

Art. 96.

Domnul nu are alte puteri de cât acele date lui prin Constituțiune.

CAPITOLUL II**Despre Miniștri.****Art. 97.**

Nu poate fi Ministru decât cel care este Român din naștere, sau cel care a dobândit împământenire.

Art. 98.

Nici un membru al familiei Domnitoare nu poate fi ministru.

Art. 99.

Dacă miniștri nu ar fi membri ai Adunărilor ei pot lua parte la dezbaterile legilor, fără a avea însă și dreptul de a vota. La dezbaterile Adunărilor prezența cel puțin a unui Ministru e necesară. Adunările pot cere prezența Miniștrilor la deliberațiunile lor.

Art. 100.

În nici un caz ordinul verbal sau în scris al Domnului nu poate apăra pe un Ministru de răspundere.

Art. 101.

Fiecare din ambele Adunări, precum și Domnul au dreptul de a acuza pe Miniștri și ai trimite dinaintea Înaltei Curți de Casațiune și justiție, care singură în secțiuni unite este în drept a-i judeca, afară de cele ce se vor statua prin legi în ceea ce privește exercițiul acțiunii civile și delictele comise de Miniștrii, afară de exercițiul funcțiunii lor. Punerea sub acuzațiune a Miniștrilor, nu se poate rosti decât prin majoritate de două treimi a membrilor de față. O lege prezentată la cea dinăi sesiune, va determina cazurile de responsabilitate, pedepsele aplicabile Miniștrilor și modul de urmărire în contra lor, atât în privirea acuzațiunii admise de reprezentățiunea națională, cât și în privirea urmăririi din partea părților lezate. Acuzațiunea pornită de reprezentățiunea națională contra Miniștrilor, se va suține de ea însăși. Urmărirea pornită de Domn, se va face prin ministerul public.

Art. 102.

Până se va face legea prevăzută în Art. precedent, Înalta Curte de Casațiune și justiție, are puterea de a caracteriza delictul și de a determina pedeapsă. Pedeapsa însă nu va putea fi mai mare decât detențiunea, fără prejudiciul cazurilor anume prevăzute de legile penale.

Art. 103.

Domnul nu poate să ierte, sau să micșoreze pedeapsa hotărâtă Miniștrilor de către înalta Curte de Casațiune și de Justiție decât numai după cererea Adunării care l-ar fi pus în acuzațiune.

CAPITOLUL III.

Despre puterea judecătorească

Art. 104.

Nici o jurisdicțiune nu se poate înființa decât în puterea unei anume legi. Comisiuni și tribunale extraordinare nu se pot crea sub nici un fel de numire, și sub nici un fel de cuvânt. Pentru întregul Stat român este o singura Curte de casațiune.

Art. 105.

Juriul este statornicit în toate materiile criminale și pentru delictele politice și de presă.

CAPITOLUL IV.

Despre instituțiunile județene și comunale.

Art. 106.

Instituțiunile județene și comunale sunt regulate de legi.

Art. 107.

Aceste legi vor avea de bază descentralizarea administrațiunii mai completă și independența comunală.

TITLUL IV.

Despre finanțe.

Art. 108.

Orice impozit este dat numai în folosul Statului, județului sau comunei.

Art. 109.

Nici un impozit al Statului, nu se poate stabili și percepe decât numai în puterea unei legi.

Art. 110.

Nici o sarcina, nici un impozit județean nu se poate da decât cu învoirea consiliului județean. Nici o sarcina, nici un impozit comunal nu se poate pune decât cu consimțământul consiliului comunal. Impozitele votate de consiliile județene și comunale trebuie să primească confirmațiunea puterii legiuitoare și întărirea Domnului.

Art. 111.

Nu se pot statornici privilegii în materii de impozit. Nici o exceptiune sau micșorare de impozit nu se poate statornici decât printr-o lege.

Art. 112.

Nici un fond pentru pensii sau gratificațiuni în sarcina tezaurului public nu se pot acorda decât în virtutea unei legi.

Art. 113.

În fiecare an Adunarea deputaților încheie socotelile și votează bugetul. Toate veniturile sau cheltuielile Statului trebuiesc trecute în buget și în socoteli. Bugetul se va prezenta, totdeauna cu un an înainte de punerea lui în aplicare, Adunării deputaților și nu va fi definitiv decât după ce se va vota de dânsa și sancționa de Domn. Dacă bugetul nu se votează în timp util, puterea executivă va îndestula serviciile publice după bugetul anului precedent, fără a putea merge cu acel buget mai mult de un an peste anul pentru care a fost votat.

Art. 114.

Regularea definitivă a socotelilor trebuie să fie prezentată Adunării cel mai târziu în termen de doi ani de la încheierea fiecărui exercițiu.

Art. 115.

Legile de finanțe se publică în Monitorul Oficial ca și celelalte legi și regulamente de administrațiune publică.

Art. 116.

Pentru toată România este o singură Curte de compturi.

Art. 117.

Diferitele fonduri provenite până acum din cauze speciale și de care guvernul dispune sub diferite titluri, trebuie să fie cuprinse în bugetul general al veniturilor Statului.

TITLUL V.

Despre puterea armată.

Art. 118.

Tot Românul face parte sau din armata regulată, sau din miliții, sau din garda cetățenească, comform legilor speciale.

Art. 119.

Militarilor nu se pot lua gradurile, onorurile și pensiunile, decât numai în virtutea unei sentințe judecătorești și în cazurile determinate de lege.

Art. 120.

Contingentul armatei se votează pe fiecare an. Legea care fixează acest contingent, nu poate avea tărie pe mai mult decât pe un an.

Art. 121.

Garda cetățenească este menținută în Statul României. Organizațiunea ei este regulată de o lege specială.

Art. 122.

Numai în virtutea unei legi, se va putea mobiliza garda cetățenească.

Art. 123.

Nici o trupă străină nu va putea fi admisă în serviciul Statului, nici ocupa teritoriul României, nici trece pe el decât în puterea unei anume legi.

TITLUL VI.

Dispozițiuni generale.

Art. 124.

Culorile Principatelor-Unite urmează a fi Albastru, Galben și Roșu.

Art. 125.

Orașul București este capitala Statului Român și reședința guvernului.

Art. 126.

Nici un jurământ nu se poate impune cuiva decât în puterea unei legi care hotărăște și formula lui.

Art. 127.

Nici o lege, nici un regulament de administrațiune generală, județeană sau comunală nu pot fi îndatoritoare decât după ce se publică în chipul hotărât de lege.

Art. 128.

Constituțiunea de față nu poate fi suspendata nici în total, nici în parte.

TITLUL VII.

Despre revizuirea Constituțiunei.

Art. 129.

Puterea legiuitoare are dreptul de a declara că este trebuință a se supune reviziunei dispozițiunile din Constituțiune anume arătate. După această declarațiune, citită de trei ori din 15 în 15 zile în ședință publică și primită de ambele Adunări, acestea sunt dizolvate de drept și se convoacă altele în termenul prescris de Art. 95. Adunările cele noi proced în acord cu Domnul la modificarea punctelor supuse reviziunii. În acest caz, Adunările nu pot delibera dacă cel puțin două treimi a membrilor din care se compun nu sunt prezenți, și nici o schimbare nu se poate adopta dacă nu va întruni cel puțin două treimi ale voturilor.

TITLUL VIII.

Dispozițiuni tranzitorii și suplimentare.

Art. 130.

Din ziua punerii în vigoare a Constituțiunei de față sunt abrogate toate dispozițiunile de legi, decrete și reglemente și alte acte contrarii cu cele date de ea.

Art. 131.

Consiliul de Stat va înceta de a exista îndată ce se va vota legea menită a prevedea autoritatea chemată de a-l înlocui în atribuțiunile sale. Curtea de casațiune va pronunța ca și în trecut asupra conflictelor de atribuțiuni.

Art. 132.

Se vor face în cel mai scurt timp legi speciale privitoare la obiectele următoare:

- 1) Asupra descentralizării administrative.

2) Asupra responsabilității miniștrilor și celorlalți Agenți ai puterii executive.

3) Asupra măsurilor celor mai nimerite pentru a stăvili abuzul cumulului.

4) Asupra modificării legii pensiunilor.

5) Asupra condițiilor de admisibilitate și de înaintare în funcțiunile administrațiunii publice.

6) Asupra dezvoltării căilor de comunicațiune.

7) Asupra exploatării minelor și pădurilor.

8) Asupra fluviilor și râurilor navigabile sau flotabile.

9) Asupra organizațiunii armatei, drepturilor de înaintare, de retragere și asupra diferitelor pozițiuni ale ofițerilor.

10) Asupra justiției militare.

Se vor revizui toate codicele și legile existente spre a se pune în armonie cu Constituțiunea de față.

Art. 133.

Nealienabilitatea pământurilor foștilor clăcași în timpul de 20 ani prevăzut prin legea rurală, este menținută.

Promulgăm această lege, ordonăm ca ea să fie investită cu sigiliul Statului și publicată în Monitor.

Dat în București, în 30 Iunie, anul 1866.

CAROL³⁵⁰

---

³⁵⁰ PUBLICATĂ în MONITORUL - JURNAL OFICIAL AL ROMÂNIEI NR. 142 DIN 1/13 IUNIE 1866. PRINCIPALELE MODIFICĂRI:

1. Legea Revizuitoare a Art. 7 din Constituțiune, sancționată prin Decretul-Regal nr. 2186 din 12 octombrie 1879 (publicată în Monitorul Oficial nr. 323 din 13/25 octombrie 1879).

2. Legea sancționată prin Decretul-Regal nr. 1786 din 8 iunie 1884 (publicată în Monitorul Oficial al României nr. 51 din 8/20 iunie 1884) prin care s-au modificat ori abrogat următoarele prevederi din Constituție:

I. Modificare:

a) Art. 1, 24, 40, 44, 45, 58, 59, 61-63, 69, 72, 75, 77, 78, 105, 118, 121, 131, 133;

b) Art. 68 a fost transformat în Art. 68, 69 și 70

c) s-a introdus un articol fără număr, după Art. 71;

d) s-au înlocuit denumirile de "Principatele-Unite" și cea de "Domn" cu "România" și "Rege";

II. Abrogări:

Art. 60, 70, 71 și 122.

3. Legea pentru modificarea articolelor 19, 57 și 67 din Constituție, sancționată prin Decretul-Regal nr. 721 din 19 iulie 1917 (publicată în Monitorul Oficial al României nr. 93 din 20 iulie/2 august 1917).

Constituțiunea din 1866 și-a încetat aplicabilitatea la data intrării în vigoare a Constituției din 1923.